

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 49

Lýsingaprisur fyri mm: 12 ovru á
1. síðu, 10 ovru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 7. december 1946

Bláðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

20 árg.

Okkara skipafloti.

Aftaná kríggið 1914—18 sótu vit við einum skipafloti, ið av sonnum kundi verða merktur sum Norðlanda fyrri ikki at siga heimins ómodernasti. Vit saknaðu snurrúvóðsbátar, trolarar og linufør. Okkara langfaraskip vóru snærissluppinnar, flestar við ongum motori. Okkara heimaróður varð mest drivin av motorleysum róðrabátum og nøkrum smærri motorferum á teimum stórum plássunum og einstøkum smáplássum.

Krivið um moderna fær var heldur ikki so sterkt frammi hjá fiskimonnum líka so lítið sum hjá útgerðarmonnum okkara. Og okkara løgting hevði í teirri innløguriku kríggstíðini ikki ansað eftir at samla sær megi at koma okkara fiskimonnum og útgerðarmonnum til hjálpar at fáa til vega nýggj og kappingarfær veiðifær.

Úrsliðið var hitt kenda og syrgiliga, at vit aftaná kríggið 14—18 komu at verða hangandi í teirri allastaðni burturlögðu snærishrift, meðan okkara grannar fingu sær snurrúvóðsbátar, linubátar og trolarar í hópatali. Vit komu at liggja sum eftirbátur. Vit minnst við daprum huga raktiðina, tá ið snærishriftið úttók og lamdi armarnar á okkara sjómannsstatti. Vit minnst hesa tíð við ikki serti fyrri harm og beiskleika, tí tað syrgiligasta var, at royndir til at leggja inn á nýggjar driftsleiðir, troladrift, snurrúvóðshrift og linudrift í samband við ferskiskasølu ella sølu av frystum fiski vóru møttar við illvilja og hardari mótstøðu. Hver minnst ikki ta nógvu skrivning, ið fór fram í bløðunum um »Isvirki« og »Isvirkisbátarnar«. Henda skrivning visti betri enn nakað annað, hvussu hart Føroyingar sjálvir vóru imóti at fara yvir til kvalitetsveidu og nýggjar driftsháttir.

Tað er tí ikki fullur sannleiki, tá ið menn nú vilja heingja Danir fyrri, at vit ikki høvdu størri ferskiskaveiðu undan kríggnum. Okkara hugur fyrri sølu av ferskum fiski kom fyrst fram, tá ið sølurestriktiónirnar vóru komnar frá Bretlandi, og eingin vegur var at fáa ferskiskakvotu uttan at taka burtur av tí, ið Bretar høvdu býtt út til danskar fiskimenn.

Tætt at kríggnum 1939—45 var okkara vinnuliv eins og vinnulivið hjá Íslendingum og øllum smærri tjóðum heilt at húsagangi.

Men so kom kríggið, hitt herviligasta, ið verið hevur her á foldum. Men ein nýggj og ófær innløgutið kom fyrri Føroyar.

Tað bar so á, at javnaðarmenn og gomlu sjálfstýrismenn komu at sita við leiðsluni á tingi í hesi tíð.

Hetta var av sonnum nýggj leiðsla, ið færdi ein heilt annan politikk enn færdur varð undir kríggnum 1914—18.

Inntøkurnar vóru ovurstórar hjá øllum, ið høvdu vinnu á sjónum. Bretar góvu mangastaðni nógva lönandi arbeiði, og allir handlandi tjentu kríggstjenastu, serliga heilsulønarnar.

Tað eydnaðist at færa ein tilíkan inntøkupolitikk til tingið, at tað, tá ið friður varð, stóð skuldaleyst og hevði haraftrat lagt fleiri milliónir í grunnar.

Við hesum avlopspeningi hava menn og feløg fingið uppiskoytislán, tá ið tær vanligu peningastøðurnar ikki hava kunnað lænt meiri, so tað við hjálp av hesum uppiskoyti hevur verið møgðligt nú við eitt kvett — innanfyri eitt ár — at keypa tætt at 30 trolarum og keypa uttanfrá, nýbyggja og umbyggja um 70 snurrúvóðsfær og smærri motortrolarar.

Ialt hava vit nú so statt um 210 havgangandi fær umframt útróðramotorbátar og róðrabátarnar.

Nú er taktið at skipa so fyrri, at okkum ikki verður at tróta marknaðar.

Hitt næsta stóra takið verður at koma í kapping við aðrar tjóðir í farmasigling.

D.

Verður Nólsoyin at fara um helvi?

Sum monnum kunnugt brýtur brimið í upptøkum yvir lágan á Nólsoynni, sjálvt eiðið. Tá ið her um leið fínst eitt ógvuliga bleytt undirlendi mokar brimið burtur hvørja ferð, tað leggur yvir oynda. Um ikki eitthvørt verður gjørt fyrri at verja móti brimskaðanum, er tann dagur ikki fjarur, tá ið Nólsoyin er farin í tvey — og vit hava eina oyggj ella hólum aftrat í Føroyum.

Únsókn er lögð á ting um studning til tiltak móti briminum.

Føroysk grønsápa

er tann besta

Úr Amerika

Sum so mangan áður dregist hugurin hjá hinum gamla heiminum vestureftir, til hin nýggja heim, har eitt hitt mætasta ríkið varð stovnað, ið nú bæði materielt og andaliga hevur so mikið at týða, at tíðindi haðani skaka allan hin heim.

Fyrst frættist, at valgið í U.S.A. gav stóran sigur til hin politiska flokkin, sum menn nevna Republikanarar. Tað var so statt eitt tap til hin stóra flokkin Demokratar, ið Trumann presidentur stendur í. Men hóast tað, so eru lógreglurnar har vesturi so vorðnar, at presidenturin situr sína tíð út, um hansara politisku mótstøðumenn hava meiriluta »á Tingi«.

Menn vilja altíð meta og kanna um orsakir til sigur og tap við eitt val, og her, vilja menn halda, at orsakin er hon, at hitt amerikanska fólkið er mætt og trøyt av ríkis-efiransan (kontrol) og bondum bæði viðvíkjandi hesum og hasum. og tí hava givið Republikanarar ræði, teir, ið rópa, at vit hava fingið nóg mikið, og nú skal alt gevast leyst, so einstaklingurin »sleppur at rera seg« — tá fyrstani kemur rættlitið, skil aftur á øll víðurskipti bæði í Amerika og aðrastaðni.

Øllum er greitt, at menn og kvinnur um allan heim eru kríggsmóð, tey hava eisini trúð og vónað at finna ein nýggjan heim, nú ið bardagurin var lokin, og tá ið tey ikki siggja stórt útlit fyrri, at so verður, tá kenna tey seg vónsvikin og fara at kasta sínar vónir til aðrar menn, ið ikki hava verið við ræðið, men sum væl duga at finnast at teimum gomlu og hava nóg gylt lyfti at leva.

Amerikanarin, sum er komin úr

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrágv

Tlf. 443

Europa, hevur eisini eitt einstaklingalyndi og dámar einki band og eftiransan á sær. Har er tað, at hin framferi og ráðariki maðurin er komin á hin høga pallin at sita, og hann vil ikki verða skúgvaður úr honum aftur.

Tað er eisini at gita, at tann hvesing, sum nú er millum Russland og U.S.A., kann hava sína ávirkan á valgúrslitið. Russland er hin kommunistiski staturin við øllum ognum lagdar undir ríkisins vald og eftiransan, og nú fer tess stóri javnburðarmaður beint leið imóti.

Men nú fæst at siggja, um hin stóra fjöldin av tí amerikanska fólkinum fer at prisa hesum nýggja stýrinum. Aftan á hin verðaldarbardagan var eisini rópt eftir at geva leyst og lata hin einstaka sleppa fram at; men kreppurnar gjørdust brátt svárar — eisini í Amerika. Hin amerikanski stórmaðurin kann lova arbeiðarum rættindi og lút í driftini; men hann man ansa eftir at vissa sær høvðaræðið. Og royndirnar hava higartil sýnt, at stórkapitalurin fer ikki fram við mýkindum.

Hini tíðindini er kolastreikan. Tað sæst tann ómetaliga týðning, ið stórríkið U.S.A. hevur á øll verðaldarviðurskipti og serliga nú, ið hitt gamla Europa hevur slitið seg sundur av blóðigum bardaga og liggur jarðlagt, ikki enn fært at koma fyrri seg.

Henda streikan lemjir alt vinnu-

Vit levera**KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES**

í allar bestu kvalitetum.

Umboð:

Otto Jacobsen

Vestmanna

S. HOULBERG A/S

Fedevarer - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker

KØBEVEN

Statskontrol 352

KØBENHAVN